REPOLA-SEURA R.Y.

Repolainen 32

Jäsentiedote 3/04

REPOLA-SEURA R.Y.

Toimituksen palsta

Repolainen ilmestyy neljä kertaa vuodessa maalis-, kesä-, syys- ja joulukuussa.
Repolainen on myös internetissä osoitteessa: http://www.repola-seura.org

Aineisto joulukuun numeroon on jätettävä viimeistään marraskuun 15. päivään mennessä.
Seuramme jäsenistön kirjoituksia toivotaan yhteiseksi lukuiloksi. Toimitus odottaa muistelmia, matkakertomuksia, sukutapahtumia valokuvineen jne.
Repolaisessa julkaistut kirjoitukset edustavat kirjoittajien omia näkemyksiä. Toimitus pidättää oikeuden käsitellä lähetettyjä kirjoituksia.

Päätoimittaja:
Lauri Huotari
Rantatie 10
83750 SOTKUMA
puh. gsm 041 439 4469
email
lauri.huotari@opaasi.fi

Toimitussihteeri:
Erkki Mauranen
Sointulantie 10 B 9
34600 RUOVESI
puh. (03)476 3273
email:
ermau@phpoint.fi

Aunuksen
REPOLA

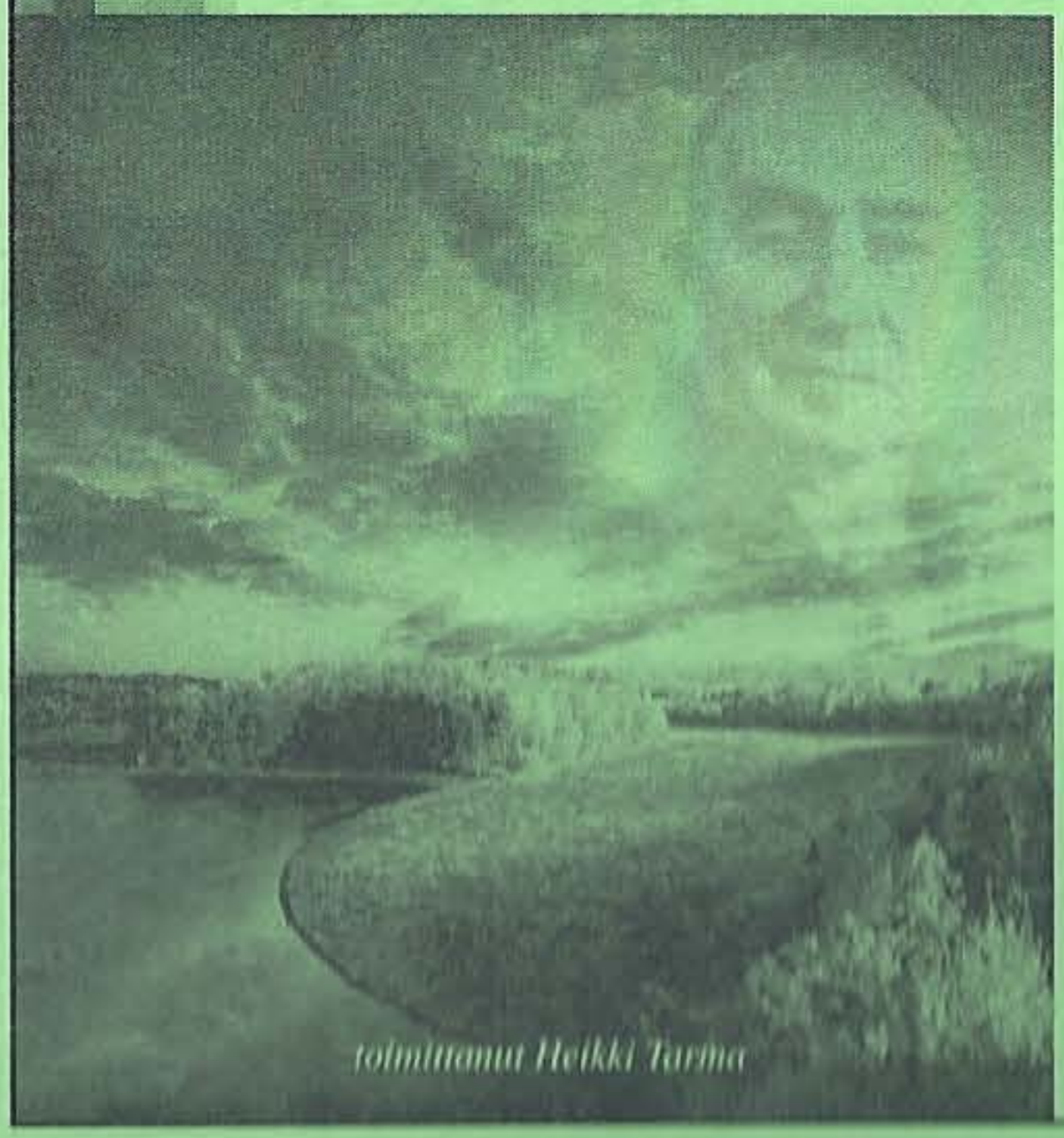

AUNUKSEN REPOLA -KIRJAA saatavana edelleen hintaan 32 euroa +postikulut

Tilaukset:
Lauri Huotari,
Tuula Kilpeläinen,
Erkki Mauranen,
Seppo Pikarinen

Pottosen talo Haukkasaaressa kesällä 2004

Puheenjohtajalta.....

Ihminen päättää...JUMALA SÄÄTÄÄ....

Kun minua pyydettiin ottamaan tämä vaativa tehtävä hoitaakseni, tiesin kyllä, mihin ryhtyisin jos suostuisin pyyntöön. Kävin melkoisen Jaakobin painin itseni kanssa pohtiessani suostuako vai ei. Asetin ehtoja minua tehtävään pyytäneille henkilöille – ja arvioin voimavarojani. Terveystilanteeni arvelutti. Myönteiseen ratkaisuun osaltani päädyin, kun kuulin kannattajani hyväksyvän hallituksen kokouspaikkaehdotukseni ja vaimoni lupauksen vastaanottaa sihteerin pestin. Niinpä hallituksen kokoukset pidetään tämän toimikauden Pohjois-Karjalassa, akselilla Nurmes-Kitee-Heinävesi. Yhdistyksen vuosikokous hyväksyi lisäksi esityksen matkakustannusten tasaamisesta. Päätös pienentää omakustanteista matkustamisvelvollisuutta niiltä hallituksen jäseniltä, joiden matka kotoa kokouspaikalle on yli 100 km. Hallituksen toimintaresurssit reunaehtojen osalta olivat nyt paremmat kuin aikoihin.

Palasimme Pärnun kylpylämatkalta kotiin 02.05. Elämäni pahin myllerrys alkoi 11.05. Se oli pyörremyrsky, joka heitteli – ja edelleenkin koskettaa minua. Äitini eleli elämänsä viimeisiä päiviä Liperissä, Iltaruskon hoitokodissa. Olimme veli Jussin kanssa aprikoineet pitkin kevättä keskenämme, näkisikö äitimme 15.05 päivän, jolloin hän täyttäisi kunnioitettavan 89 vuoden iän. Sisarusparvestamme lähimpänä asuvana olin luonnollisesti mukana hänen pitkäaikaisessa saattohoidossa. Äitimme siirtyi tuonilmaisiin 05.06 ja hänet siunattiin 11.06 haudan lepoon isänsä Pekan ja äitinsä Annan viereen Sotkuman hautausmaalla. Kiitos äiti, että puhelahjan menetettyäsikin valoit katseella uskoa minuun – paremmasta huomisesta! Muistan sinua aina rakkaudella! Kaksi ”riähkää” ei mene ilman kolmatta, on vanha karjalainen sanonta. Kohdallani se tarkoitti sitä, että kesäkuun alussa oikeassa silmässä havaittiin valtimon pullistuma, jota ei voida enää laseroida. Tuolloin elin siis tsekkiläisen kirjailijan mukaan:”Elämäni sietämätöntä kepeyden aikaa”.

Laineet ovat onnekseni jälleen laantuneet. Sittemmin on ollut hyvä havaita, ettei Repola-Seurakaan elä yhden ihmisen varassa. Luonnollisesti niin ei saakaan olla.

Hallitus kokoontui ”Elämyspiha Pikku Kilissä”, Enossa 03. 07.2004. Pöytäkirjaan kirjattiin 20 §:ää. Yhdistykseen hyväksyttiin 7. uutta jäsentä ja poistettiin tuonilmaisiin siirtyneinä neljä jäsentä. Lopuksi lausun parhaat kiitokseni Tuula Kilpeläiselle, Martti Nesteriselle ja Jorma Huoviselle, jotka hoitivat hienosti tämän kesäisen Repolan pruasniekka matkan järjestelyt. Kiitos Teille! 15.07.2004 LaHu

Santtu on nyt poissa

Aleksanteri Homanen, joka oli syntynyt 22.2.1926 Kuhmossa siirtyi ajasta iäisyyteen 20.7. 2004 Kajaanin Keskussairaalassa monien sairausvuosien uuvuttamana. Aleksanterin sukujuuret olivat Repolan Saarenpäästä. Suurimman osan elinaikaansa hänen elämäntyönsä oli taksinkuljettajana. Jälkikasvuna varttui kolme poikaa ja yhdeksän lastenlasta. Jokainen heistä oli Ukille rakas ja elämään uskoa antava voima aina viimeiseen hetkeen asti.

Santtu kuului niihin "maan hiljaisiin", joka ei liiemmin pitänyt ääntä itsestään-ellei siihen lueta tenoriäänellään varustettua musikaalisuuttaan. Se jätti kuultavat jäljet Paltamon kulttuurielämään. Palvelualttius työssään ja karjalaisuudelle ominainen huumori loivat Santusta välittömän ilmapiirin, joka tunnettiin laajalti yli pitäjän rajojen kauniissa Kainuun vaaramaisemissa.

Edellisessä lehdessä oli kirjoitukseni meidän yhteisistä lapsuuden sotavuosista. Siinä oli toisesta kuvasta jäänyt teksti puuttumaan. Nyt onkin otollinen paikka lisätä se tähän lopuksi. Olkoon se samalla omistukseksi Santun muistolle:

Noiden aikojen ja kuvan ottamisen väliin mahtuu jo monta vuosikymmentä. Siinä on SE savusauna- sekin parhaat päivänsä jo nähneenä. Pysähdyn siinä seinustalla ja vaivun hetkeksi ajatuksiini. --Olen kuulevinani lehmänkellon kalkatuksen takanani rantahaassa. Aistin pistävän lehmisavun tuoksun. Äiti on siellä iltalypsyllä. – Havahdun todellisuuteen. Ympärillä onkin aivan hiljaista. Entinen kotipihani onkin ruohottunut ja tyhjä. Tunnen vahvasti, että yksi aikakausi on päättynyt.

Liisa Kiviluoma
(edesmenneen Aleksanterin sisar)

PRAASNIEKKA - JA SUKULAISMATKA REPOLAAN 2004

Yhteismatka Repolaan oli taas kiinnostanut melkein neljääkymmentä henkilöä, jotka matkasivat tuttuun tapaan Matka-Pottosen kyyditseminä kuluneena kesänä Repolaan. Sää suosi erinomaisesti matkaa, vaikka kotimaassa kuurotteli, ei matkalaisia sade häirinnyt. Majoitukset sujuivat tuttuun tapaan Ivan Lasarevin, Valja Gartsevan ja Hannu Pottosen johdolla. Lauantaina oli aikaa katsastaa pääkylää ja suorittaa sukulais- ja tuttavakäyntejä. Osa matkalaisista retkeili mm. Haukkasaaren kylässä, jossa edelleen kesäasutaan. Kylähän tunnetaan Pottosten suvun asuinpaikkana vuosisadan alussa. Tämän lehden kannessa näkymä kylästä.

Sunnuntaina isä Leo Iltola palveli pyhän liturgian Kulttuuritalolla yhdessä matka- ja kyläläisten kanssa. Iltapäivällä pidettiin kyläaukiolla praasniekka-juhla, jossa oli musiikkipitoista ohjelmaa ja esittäjiä lähinnä Muujärveltä. Ensi kesänä Repola-Seura täyttää 20 vuotta ja silloin on tarkoitus järjestää juhlapraasniekkamatka Repolaan. Varaa jo nyt viikonloppu allakkaasi. Se tulee olemaan 8. - 11.7.2005.

Kirjoitteli Kilpeläinen Tuula

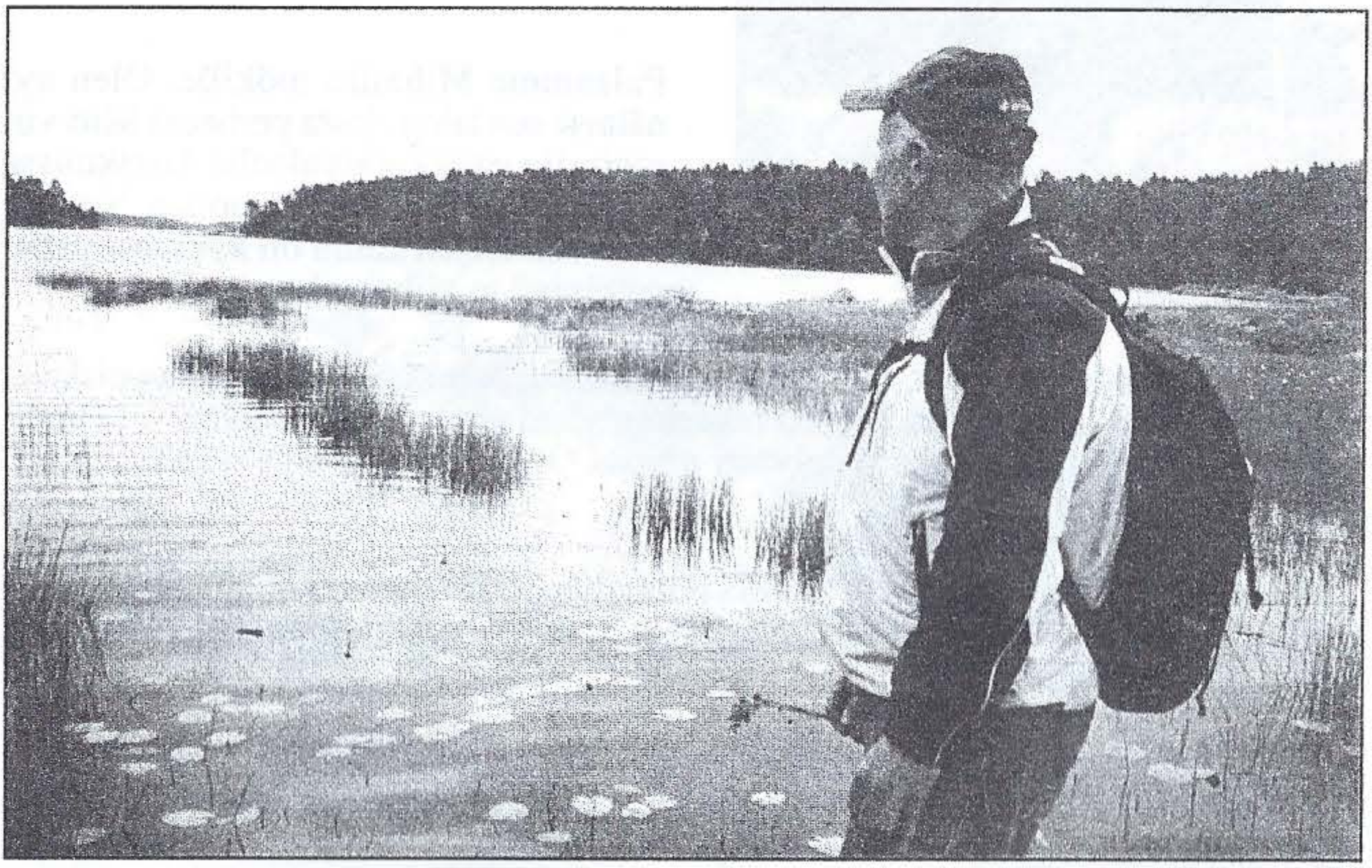

Jorma Huovinen Haukkasaaren rannalla

HAUKKASAAREN FEODOR

Repolan pitäjässä Haukkasaari on tunnettu Pottosen suvun asuinpaikkana. Tämän tarinan kirjoittaja kävi ensi kerran Repolassa ja Haukkasaaressa 1992. Siitä matkasta ja muutamasta sen jälkeen tekemästäni matkasta olen muististani poiminut tapahtumia ja kertomuksia, joita Repolan ja Haukkasaaren Feodor Pottojev meille kulkijoille kertoi.

Feodorilla oli ja perillisillä on edelleen talo Repolassa, korkealla mäellä Antikaisen kadulla. Toinen talo on Haukkasaaressa, jossa Feodor aiemmin perheineen eli ja asui ja jossa nykypäivinä Feodorin ja vaimonsa Leenan jälkeläiset lapsineen kesäaikoja viettävät.

Ensi tapaamisella, siis kaksitoista vuotta sitten, Feodor oli hieman varautunut ja sanoisinko tarkkailevainen ja kuuntelevainen. Ehkä hän jotenkin vierasti Suomen puolen sukua? Ehkä hän mietti, miksi sinne olimme tulleet? Muistini mukaan Hannu oli käynyt edellisenä kesänä ensimmäisen kerran Repolassa pienen porukan kanssa.

Hyvin pian tulimme tutuiksi. Juttu alkoi kulkea; tarinoita ja muisteluksia Feodor-isäntä sujuvasti haastoi. Feodor muisteli myös setäänsä Jehkimää, joka piti taloa ja kauppaa siellä Haukkasaaren toisella puolella Sissoinniemellä. Feodor muisti hyvin, kuinka Jehkimä saattoi joskus jakaa saaren lapsille namusia. Kävimme tietenkin katsomassa ensi käynnillämme Jehkimän talon paikan. Kivijalka sieltä löytyi ja kellarin paikka. Talon ja rannan väliin oli tietenkin vuosikymmenien kuluessa kasvanut vankka ja tiheä metsä.

Jehkimän Haukkasaaren talohan on 1920-luvulla siirretty Repolan kirkolle sairaalaksi. Nykyisellään talo on edelleen siellä kirkolla ja siinä on tietämäni mukaan neljä erillistä asuntoa. Jehkimä Pottonen oli isäni Kustin isä ja siis minun ukkini. Muutama muistikuva minullakin on ukistani, joka eli yli kahdeksankymmenvuotiaaksi. Jehkimä Pottonen kuoli Enossa vuonna 1944.

Haukkasaarella oli myös oma tsasouna. Jehkimä oli kirkon isäntä ja hänellä oli tsasounan avaimet, niin Feodor muisti. Hän näytti myös sen paikan, missä tämä saaren pyhäkkö sijaitsi. Haukkasaaren tuulimylly on muinoin siirretty Kitsin museosaarelle. Myllyn paikka ja peruskivi kyllä löydettiin.

Ihailevin ja kunnioittavin tuntein katselin Feodorin työtuvassa Haukkasaaressa isännän työkaluja. Erinomaisessa järjestyksessä tämän työtuvan seinällä olivat ymmärrykseni mukaan kaikki mahdolliset kirvesmiehen ja puusepän työkalut. Ja sitten vielä yllätys: lähes kaikki työkalut ja –välineet oli Feodor itse tehnyt.

Feodor-isäntä kertoi, että kun he palasivat Haukkasaareen sodan jälkeen, taloissa ei ollut ikkunoita eikä tainnut olla oviakaan. Ne siis piti taloihin tehdä. Mutta sitä ennen piti tehdä monta tarvittavaa työkalua. Feodor on tosi taitava kirvesmiehen ja puusepän töissä. Hän teki itse veneet ja ajoreet ja monet muut tarpeelliset välineet ja varusteet.

Leenan ja Feodorin talossa osoitettiin vierailijoille aina suurenmoista vieraanvaraisuutta. Ilman ateriaa ei talosta koskaan lähdetty. Perheellä oli edelleen säännöllisenä tapana se, että isäntä Feodor leikkasi leivän. Hänelle ojennettiin leipä sekä veitsi ja isäntä suoritti pöydässä leivän leikkaamisen.

Feodor tai poikansa Jura antoi tämän neuvon kulkijalle: jos tulette taloon yöllä tai myöhään illalla, jolloin ovi on jo kiinni, koputtakaa ikkunaan. Tuttu kulkija tietää, missä talonväki nukkuu. Outo tai vieras kulkija koputtaa oveen, tuttu siis ikkunaan.

Haukkasaarella on myös oma kalmismaa. Sinne on saatettu vuosien mittaan monta saaren poisnukkunutta asukasta. Siellä lepäävät myöskin Feodor ja vaimonsa Leena. Osa vanhoistakin haudoista on edelleen tunnistettavissa, mutta monelta näistä iäkkäistä kummuista ovat puiset ristit aikojen kuluessa lahonneet ja maatuneet. Yhdeksänkymmentäluvun puolivälissä Repolan matkalla ollut ortodoksi-isä Stefan Holm suoritti Haukkasaaren kalmismaan siunaamisen. Lieneekö tapahtunut historian mitassa ainakin jo toisen kerran?

Tapasin Feodorin viimeisen kerran kesällä 1996. Silloin vanhaisäntä oli jo silminnähden väsynyt eikä ollut enää entisissä voimissaan. Lieneekö Haukkasaaren patriarkka jo lähenevän lähtönsä aavistellut; semmoinen mielikuva kulkijoille tästä viimeisestä Haukkasaaren Feodorin tapaamisesta jäi.

Martti Pottonen

Haukkasaaren Feodor Pottojev perunamaallaan 1992

JÄSENREKISTERIN REKISTERISELOSTE JA JÄSENEN INFORMOINTI

Tällä lomakkeella ovat sekä rekisteriselosteen tiedot (Henkilötietolaki 10 §) että rekisteröidyille annettava informaatio henkilötietojen käsittelystä (24 §), kun se perustuu jäsensuhteeseen (8 § 5 k.). Tätä lomaketta ei käytetä tietosuoja altuutetulle tehtävän ilmoituksen tekemiseen.

Rekisterinpitäjä

Yhdistyksen nimi	REPOLA-SEURA R.Y.
Käynti/postiosoite	Tornitie 4 A
Postitoimipaikka	81700 KONTIOLAHTI
Puhelin	
Fax	
Sähköposti	www.repola-seura.org

Rekisteriasioita hoitava henkilö

Henkilö, johon jäsen voi ottaa yhteyttä henkilötietojen käsittelyä koskevissa asioissa

Nimi	Päivi Kiiskinen
Puhelin	050 599 1364
Fax	
Sähköposti	paivi.kiiskinen@pkky.fi

Jäsenrekisterin käyttötarkoitus

☒ Jäsenasioiden hoito

- ☒ Jäsentiedotteet
- ☒ Kokouskutsut
- ☒ Jäsenlehti

☒ Jäsenmaksut/karhut

☒ Muu, Mikä ? toiminnan suunnittelu

Jäsenrekisteriin tallennettavat tiedot

Jäsenrekisteriin voidaan tallentaa vain rekisterin käyttötarkoituksen kannalta tarpeellisia tietoja

☒ Nimi- ja yhteystiedot

☒ Jäsenmaksutiedot

☒ Suostumuksella annettavat muut tiedot

☒ Muu, Mitä ? syntymäaika, ammatti

Jäsentietojen luovuttaminen

☒ Ei luovuteta (käytetään vain omassa toiminnassa)

Rekisteritietojen suojauksen periaatteet

☒ Jäsenrekisteri on suojattu ulkopuoliselta käytöltä

☐ Jäsentietojen käyttöä valvotaan

☐ Seuraamukset väärinkäytöstä määritelty

ATK:n avulla käsiteltävät asiakastiedot

☒ Henkilökohtaiset käyttäjätunnukset

☒ Salasanasuojaus

Manuaalisesti (muut kuin ATK:lla) käsiteltävät jäsentiedot

☒ Valvonnanalaisena jäsenkansiossa, -kortistossa

Rekisteröidyn tarkastusoikeus

Henkilötietolaki 26 §. Jäsenellä on oikeus tarkastaa itseään koskevat jäsenrekisteritiedot ja saada niistä pyydettäessä kopiot. Tarkastaminen on maksutonta kerran vuodessa. Jäsenellä on myös yhdistyslain perusteella oikeus tutustua jäsenluetteloon.

Rekisteröidyn kielto - oikeus

Henkilötietolain 30 §. Rekisteröidyllä on oikeus kieltää rekisterinpitäjää käsittelemästä häntä itseään koskevia tietoja suoramainontaan, etämyyntiin ja muuta suoramarkkinointia sekä markkina- ja mielipidetutkimusta samoin kuin henkilömatrikkelia ja sukututkimusta varten.

Jäsen voi ilmoittaa luovutus- tai käsittelykiellosta joko kirjallisesti tai puhelimitse rekisteriä hoitavalle henkilölle.

Tiedon korjaaminen

Henkilöstölaki 29 §. Rekisterinpitäjän on ilman aiheetonta viivytystä oma-aloitteisesti tai rekisteröidyn vaatimuksesta oikaistava, poistettava tai täydennettävä rekisterissä oleva, käsittelyn tarkoituksen kannalta virheellinen, tarpeeton, puutteellinen tai vanhentunut henkilötieto.

Jos tiedon korjaamisesta tai tarkastusoikeuden toteuttamisesta kieltäydytään, jäsenelle annetaan kirjallinen **kieltäytymistodistus** ja jäsenellä on oikeus saattaa asia tietosuojavaltuutetun ratkaistavaksi osoitteella: **Tietosuojavaltuutetun toimisto, PL 315, 00181 Helsinki.**
Tietosuojavaltuutettu voi antaa rekisterinpitäjälle määräyksen tiedon korjaamisesta.

Tarkastusoikeuden toteuttamiseksi ja tiedon korjaamiseksi tulee ottaa yhteyttä rekisteriä hoitavaan henkilöön.

*** LAINASAKSITTUA ***

OLIN ITÄ - KARJALAN PÄÄMINISTERI

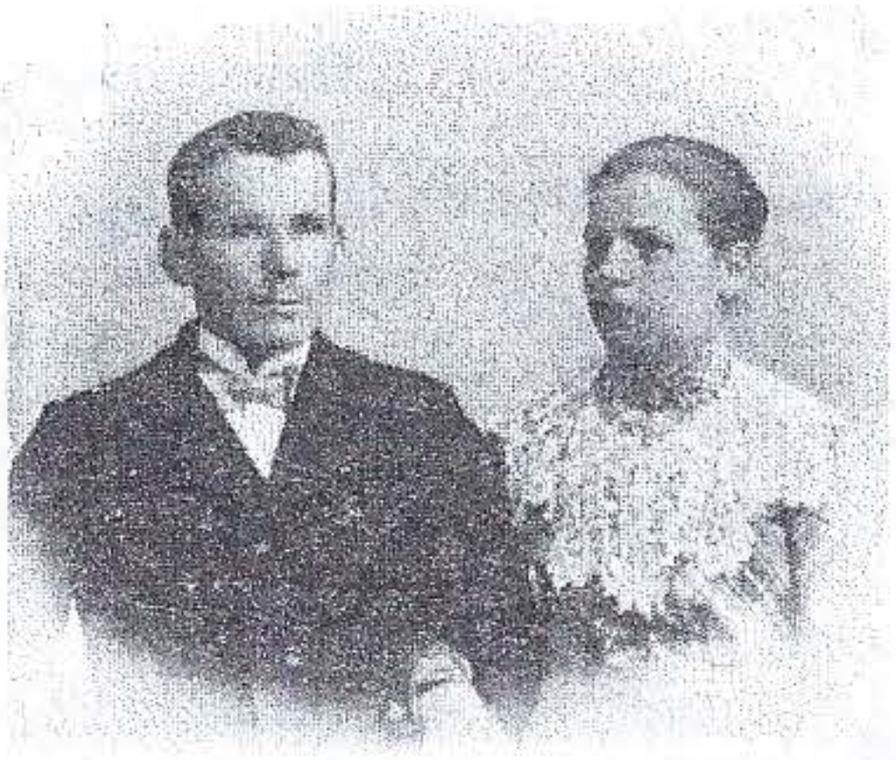

Anna ja Pekka Kyöttinen

Suomea puhuvassa Itä - Karjalassa tunnettiin toiminnan ajan koittaneen neljäkymmentä vuotta sitten, jolloin myös Suomi taisteli itsenäisyytensä puolesta. Pyrkimys ottaa Karjalan asioitten hoito omiin käsiin heräsi yksityisissä kunnissa ja laajeni sitten yhteistoiminnaksi niin, että myöhemmin perustetun Karjalan Keskushallituksen takana oli yli 100 000 karjalaista Vienasta ja Aunuksesta. Asiakirjatodisteita itäkarjalaisten toiminnasta oikeuksiensa puolesta pitäisi löytyä myös edesmenneen Kansainliiton jälkeenjääneistä arkistoista, mutta tuoreimpina nämä muistot tapaa Karjalan Keskushallituksen puheenjohtajan, siis itse asiassa pääministerin muistista.

Tämä 40 vuotta sitten Itä - Karjalan asiain hoidossa niin keskeinen mies, maanviljelijä Pekka Kyöttinen Repolan Omelian kylästä, elää nykyisin perheineen vaatimattomissa oloissa Polvijärven Viitalahdessa puolen tunnin automatkan päässä Joensuusta. Syyskuun 2. pnä 1883 syntynyt ja jo 75 vuotta täyttänyt Pekka Kyöttinen seuraa virkeästi asioita ja kertoo vapaasti toiminnastaan syntymäpitäjänsä Repolan ja koko Itä - Karjalan puolesta.
Hän kuuluu vanhaan reposaarelaiseen Kyöttisen sukuun, jonka edellisten polvien edustajat olivat tunnettuja tietomiehiä. Vanhaa ja aikoinaan vaikutusvaltaista sukua on myös hänen vaimonsa Anna Grigorjeff (Riionheimo), Riion Pedrin tytär, saman pitäjän Lusman kylästä.

- Mistä saitte kansallisen innoituksen ja herätyksen?

- Johtaja, sittemmin jyväskyläläisen kauppaneuvos A. Mitron sytyttävistä puheista. Luin myös lehteä Karjalaisten Paginat ja myöhemmin Karjalan Heimoa, jotka painettiin Helsingissä. Sitä paitsi olin Suomessa jo poikasena, sillä sedälläni oli kauppa Utrassa lähellä Joensuuta. Tulin sinne oppipojaksi 14 - vuotiaana. Myöhemmin pidin Utrassa itsekin kauppaa.

- Kansallista herätystyötä oli Itä - Karjalassa tehty vuosikymmenen ajan kaikessa hiljaisuudessa. Kansallistunnon herääminen oli siten tapahtunut tosiasia ja bolshevikkien väkivaltainen esiintyminen v. 1918 pakotti karjalaiset toimintaan.

- Kesällä 1918 pyrkivät Repola ja Porajärvi Suomen suojelukseen ja pääsi-

vätkin. Päätös tehtiin Repolassa kokouksessa, jossa oli noin 200 henkeä ja sen päätöksen mukaisesti yhteys Venäjään katkesi yöllä klo 24. Järjestimme Suomen hallinnon mukaisen kunnallishallinnon ja minut valittiin kunnanvaltuuston puheenjohtajaksi. Kuuluin maatalouslautakuntaan ja kansakoululautakuntaan, joka hankki kouluihin suomenkielisiä opettajia. Papiksi pyysimme vepsäläisen M. Fiilinin, joka joitakin vuosia sitten kuoli Joensuun ortod. seurakunnan rovastina. Hän alkoi pitää Repolassa jumalanpalveluksia suomeksi.

- Porajärvi ja Repola muodostivat yhteisen itsenäisyystoimikunnan, jonka puheenjohtaja olin. Uhtualla ja Vuokkiniemessä oli muodostettu Vienan väliaikainen hallitus ja useat kylät - en muista enää tarkkaan mitkä, olivat puolestaan yhteistoiminnassa muodostaneet Aunuksen hallituksen. Näillä kolmella elimellä oli yhteyskuriirit, mutta pian ymmärsimme, ettei yhtenäistä Itä - Kar-jalaa synny, ellei meillä ole yhteistä toimielintä. Yhteisen hallituksen valitse-miseksi kutsuttiin kokous koolle Viipuriin 1920. Siellä valittiin pieni ryhmä hoitamaan asiaa edelleen ja samana vuonna nimitettiin sitten myös Karjalan Keskushallitus, johon tulivat valituiksi Aleksander Samulinen Rukajärveltä, opettaja Vasili Keynäs Vuokkiniemeltä, Ahti Vierma Uhtualta, Jaakko And-reijev Rukajärveltä, Pekka Homanen ja minä Repolasta. Kaikki opettaja
Keynästä lukuun ottamatta olivat maanviljelijöitä. Keskushallitus valitsi sitten keskuudestaan puheenjohtajaksi minut ja sihteerikseen opettaja Keynäksen. Teknillisenä sihteerinämme toimi sittemmin maisteri Toivo Kaukoranta.

- Karjalan Keskushallitus toimi Helsingistä käsin. Sen toimisto sijaitsi Töölönkadulla. Palkattua toimistohenkilökuntaa ei ollut. Useimmiten olimme siellä kahden Keynäksen kanssa. Minun palkkani oli 3000 mk kuukaudessa ja sen piti riittää vastaanottoihin, matkustamiseen ja tietenkin myös perheen elämiseen. Perheeni, johon Suomeen muutettuamme kuului vaimoni lisäksi neljä tytärtä ja kaksi poikaa, asui aluksi Hospizissa kunnes löysimme sopivan asunnon Pakinkylästä. Palkkauksemme järjesti em. neuvottelukokous ja tietenkin meillä oli yleensä aina rahanpuute. Asiamme hyväksi myytiin Akseli Gallen - Kallelan piirtämää postimerkkiä, jossa oli "Karjalan karhu". Myös monet yksityiset ja yritykset muistivat lahjoituksin toimintaamme.

- Yhteistyömme Suomen hallituksen kanssa sujui hyvin. Kun asiaa ilmeni, menin joko minä tai op. Keynäs Suomen ao ministerin puheille. Saimme osaksemme ymmärtämystä myös eri puolueitten taholta.

- Karjalan Keskushallitus ei koskaan harrastanut väkivaltaa. Päinvastoin me estimme, jos karjalaisia siihen joskus joltakin taholta yllytettiin. Koetimme ajaa karjalaisen väestön asiaa kansainvälisen oikeuden ja Kansanliiton avulla sekä pitää kiinni Tarton rauhansopimuksen sisältämistä lupauksista.
Pekka Kyöttinen korostaa useaan kertaan tätä keskushallituksen kansainväliseen oikeuteen perustuvaa asennetta ja sitä samaa kertovat myös asiakirjat esimerkiksi vuodelta 1921. Helmikuussa 1921 oli Repolan hallintoalueen

edustajakokous koolla neuvotellakseen tilanteesta, joka syntyisi Suomen suojeluksen lakatessa saman kuun 14. pnä. Tällöin päätettiin perustaa jo aikaisemmin suunniteltu, Tarton rauhansopimuksen edellyttämä miliisilaitos 50 miehen vahvuisena. Sen tehtävänä oli säännöllisen elämän ja järjestyksen ylläpito. Samanlainen miliisilaitos järjestettiin myös Porajärvellä.
Tarkoituksenamme oli luoda tilanne sellaiseksi, että Karjalan kansa määräisi itse kohtalonsa, halusi se sitten joko Venäjän tai Suomen yhteyteen tai itsenäiseksi. Näiden sanojen mukana tulee Pekka Kyöttisen ääneen varmaa vakavuutta, joka ilmeisesti vaikutti myös Kansainliiton pääsihteeriin Sir Erik Drummondiin tämän tiedustellessa 1922, mihin Itä- Karjalan Keskushallitus pyrkii. Kyöttinen kertoo aluksi kylmähkön Drummondin olleen hänen selitykseensä tyytyväisen.

Karjalan Keskushallitus valtuutti Pekka Kyöttisen edustamaan Itä- Karjalaa sen asian tullessa esille Geneve`ssä 10.1.1922 alkavalla Kansainliiton Neuvoston istuntokaudella. Täten edustaja olisi paikalla antamassa tarpeellisia tietoja ja "**esittääkseen Karjalan nykyisen ahdistavan hädän, sen toivomukset ja pyrkimykset itsemääräämisoikeuden ja vapauden saavuttamisekseen siinä lujassa luottamuksessa, että Kansainliiton korkeiden päämääriensä ja tehtäviensä mukaisesti on autettava Karjalan suomalaista kansaa saamaan ne oikeudet, jotka sille kuuluvat.**"
Kansainliitolle osoitetussa vetoomuksessa pyydettiin Kansainliiton Neuvostoa ottamaan Itä - Karjala suojeluunsa. Matkalla Kyöttistä seurasi oppaana ja avustaja professori E. N. Setälä.
Hän oli maailman parhaimpia ihmisiä, kuin vanha isäukko ja Karjalan asiaan kiintynyt, muistelee Kyöttinen entistä oppinutta opastaan ja tulkkiaan, joka kielitieteellisillä tutkimusmatkoillaan oli tutustunut karjalaiseen kansaan.

Teoksessaan "Poliittiset muistelmani II" ministeri Carl Enckell kirjoittaa tästä asiasta:" Muutamia päiviä ennen tammikuun 13.-14. päivinä pidettyä neuvoston kokousta saapui Gene`veen Itä - Karjalan valtuutettu, herra Kyöttinen, professori E. N. Setälän seurassa. Neuvostoliiton kansalainen Kyöttinen ei tietenkään voinut virallisesti esiintyä liittoneuvoston edessä, mutta hänelle järjestettiin tilaisuus kohdata pääsihteeri, poliittisen osaston päällikkö, neuvoston puheenjohtaja ja useita neuvoston jäseniä, jotka esittivät kysymyksiä ja saivat yksityiskohtaisia vastauksia.
Herra Kyöttiselle perusteltiin myös seikkaperäisesti neuvoston menettelyä, jota kohtaan hän osoitti täydellistä ymmärtämystä. Monet yksityiset henkilöt ulkomailla, varsinkin ne, joille vähemmistökysymykset olivat läheisiä omassa maassa, tunsivat myötätuntoa ja ymmärtämystä Itä - Karjalan asiaa kohtaan, mutta Kansainliitto ei pystynyt asiaa auttamaan, eihän Neuvostoliitto ollut liiton jäsen ja niin se katsoi Itä – Karjalan kuuluvan sen sisäisiin kysymyksiinsä."

- Kukaan ei Kansainliitossa vastustanut asiaamme, mutta kun Neuvostoliitto

ei ollut edustettuna, ei päätöstä voitu tehdä. Kansainliitto oli voimaton, toteaa Kyöttinen muutamalla sanalla Gene`ven matkan tuloksen kiteyttäen.

Suomen taholta Karjalan kysymystä koetettiin edelleen saattaa kansainvälisille forumeille. Tulos oli laiha. Ministeri Enckell kirjoitti 29.9.1923 Suomen hallitukselle: " Päätulos Karjalan kysymyksen käsittelystä Gene`vessä kulu-neen syyskuun aikana oli, että Kansainliitto on julkisesti saattanut tiedoksi,

1) että se, vaikka pysyvä tuomioistuin on julkisesti kieltänyt antamasta pyydettyä lausuntoa, jatkuvasti tuntee mielenkiintoa Karjalan kysymykseen ja
2) että se on halukas keräämään asiaa valaisevia tietoja keksiäkseen tyydyttävän ratkaisun, jonka vastaiset olosuhteet tulisivat sallimaan." Sekin tie oli tukossa. Vanhoja asioita, menetettyjäkin voi kuitenkin muistella.

- Kaavailitteko keskushallituksessa keskenänne ketään Itä - Karjalan päämieheksi?

Ei, niin pitkällä eivät suunnitelmamme vielä olleet. Pääkaupunkikysymyksestä juttelimme joskus yksityisesti. Olisiko se sitten ollut Lieksassa, Helsingissä, Repolassa vai Petroskoissa, sen olisi kansa saanut aikanaan päättää. Kuten senkin, olisiko muodostettu itsenäinen Itä – Karjala vai olisiko se liittynyt osavaltiona jompaankumpaan naapuriinsa. Me keskushallituksessa olimme tosin sitä mieltä, että Itä - Karjala olisi ollut liian heikko aivan yksinään. Mieleisin kuvitelma meille oli Itä - Karjalan ja Suomen muodostama liittovaltio, mutta emme tahtoneet erityisesti korostaa tätäkään mielipidettä. Kaiken piti jäädä Karjalan kansan ratkaistavaksi.

- Paljonko tuohon aikaan oli karjalaisia Aunuksessa ja Vienassa niillä alueilla, jotka olivat takananne?

- Sitä on hiukan vaikea arvioida, mutta suomea puhuvia karjalaisia oli varmastikin yli 100 000 henkeä, sillä suomeahan puhuttiin aina Vepsää myöten.

- Miten keskushallituksen piirissä suhtauduttiin Aunuksen retkeen?

- Se oli eteläaunukselaisten asia ja retki tapahtui jo ennen keskushallituksen muodostamista. Keskushallitus oli sitä mieltä, ettei väkivallalla asiaa auteta.

Karjalan Ulkomainen Valtuuskunta lopetti sitten toimintansa 1926.

****

Pääministeri siirtyi tuonilmaisiin 26.04.1961, uskoen edelleen vahvasti Karjalan kansan vapautumiseen....jonakin päivänä! Edit. 27.07.2004 LaHu

Kirjoitus on julkaistu Aamun Koitto nimisessä lehdessä vuonna 1958 kirjoittajana lehden nyt jo edesmennyt toimittaja Irja Laine Joensuusta.

SORRON VUOSIKYMMENET REPOLASSA 1922–1939

Dos. Irina Takalan kirjoituksen pohjalta AUNUKSEN REPOLA kirjasta lyhennellyt Tuula Kilpeläinen

Neuvostovallan aika Repolan alueen historiassa alkoi kansalaissodan jälkeen vuonna 1922, vaikka bolsevikit tekivätkin ensimmäisiä yrityksiä pystyttää neuvostovalta jo syksyllä 1917.
Vuonna 1920 allekirjoitettiin Tarton rauhansopimus ja perustettiin Karjalan työkommuuni. Vielä kahden vuoden ajan kesti vastustus Repolassa ja pakolaisia virtasi Suomeen noin 14 % koko Repolan väestöstä.
Raja sulkeutui ja se tiesi nälkää, jonka volostin väki koki nopeasti. Keväällä 1922 tuotiin ruoka-apua erä Suomesta, mutta se oli nopeasti kulutettu. Ei ollut siemenviljaa, karjanrehut loppu ja kova puute maatalouskalustosta ja ajoneuvoista. Kalaravinnolle ei ollut suolaa, joten sitä ei saatu säilöttyä.
Tilannetta pahensivat katovuosi ja metsänhakkuiden loppuminen raja-alueella. Viljaan piti lisätä olkea ja puunkuorta ja se sairastutti varsinkin vanhoja ja pikkulapsia. Tilanne korjaantui hieman vasta seuraavana syksynä, jolloin Karjana työkommuuni osti Suomesta 50 tonnin viljalastin.
Elintarvikkeiden ostoja tehtiin Suomesta raja-alueiden tarpeisiin aina 1930 luvun puoliväliin saakka.

Amnestin aika
Vuonna 1922 Suomi ja Venäjän Sosialistinen Federatiivinen Neuvostotasavalta tekivät sopimuksen molempien maiden kansalaisten palauttamiseksi synnyinmaahansa. Asiasta ilmoitettiin Suomessa lehti-ilmoituksella. Kevätaikaan se sai melko monet palaamaan takaisin synnyinkyliinsä. Paluumuutto jatkui vuoteen 1926 asti. Mukaan sai ottaa kaiken omaisuutensa kuten eläimet, maatalouskalustot, kalastusvälineet ym. Palaajat joutuivat joksikin aikaa karanteeniin ja sen jälkeen heidät kotiutettiin lähtökyläänsä.

Sopeutumista ja vastahankaa
Talonpojat eivät ymmärtäneet uutta talouspolitiikka ja harasivat vastaan kaikin keinoin. Kalan ja riistanmyynti Suomeen olivat loppu ja suuri työttömyys vallitsi. Toimeenpanevasta komiteasta ei saatu ruoka-apua, koska alueella ei ollut viljaa.
Huomattavassa määrin neuvosto- ja puoluevaltaa Repolassa toteuttivat sotilashenkilöt (Repolan Rukajärven rajavartiostot), Repolan volostin puoluejärjestö, jossa ei tavallista kansaa ollut ollenkaan. Muutamat siiviiliedustajat puoluejärjestössä olivat suomalasia emigrantteja.
Monet koulut pysyivät suljettuina yleisen rappion, resurssien puutteen sekä kulkutautien vuoksi.

20 luvun puolivälissä bolsevikit perustivat kuitenkin kyliin lukutupia, klubeja (kulttuuritaloja) ja lastenseimiäkin.

Olemisen parantuminen

Keväällä 1925 Repolan volostissa laskettiin olevan 1955 asukasta. Pakolaiset olivat palanneet Suomesta mukanaan huomattavat määrät omaisuutta mm. karjaa. Työpaikkojen määrät kasvoivat, koska metsänhakkuut raja-alueilla alkoivat uudelleen entisten sopimusten pohjalta (Suomalaiset metsäyhtiöt) ja Repolan pogostalle avattiin pieni nahkatehdas ja tuulimylly. Perustettiin Repolan Osuuskauppa ja siihen liittyen noin 25 miestä sai rahdinajotyötä. Olennainen talouden paraneminen laukaisi poliittistakin jännitystä Repolassa. Repolalaiset alkoivat äänestää aktiivisesti kylä- ja piirineuvostovaaleissa sekä saivat omia edustajia päättäjiksi yhteisissä asioissaan.

Repolan kehitystä kaksikymmenluvun loppua kohden voidaan kuvata rauhallisena ja menestyksekkäänä. Ihmiset tottuivat vähitellen uuteen komentoon, mutta eivät osoittaneet edelleenkään sanottavaa poliittista aktiivisuutta.

Siirtyminen täyskollektivisointiin

Puolue toimeenpani alkaen v. 1929 pienten, yksityisten talonpoikaistalouksien yhdistämisen ja suurten kolhoosien perustamisen. Kollektivisointi sujui kovakouraisesti. Kieltäytyjät joutuivat heti hallinnollisten sortotoimenpiteiden kohteiksi. Repolassa 1930 todettiin 9 taloutta 360:stä kulakkitalouksiksi. Näiltä takavarikoitiin valtiolle tuotantovälineet ja rahavarat. Kulakkeja olivat myös ne jotka elivät työttä ansaituilla tuloilla kuten papit.

Tämän lisäksi poliittisesti epäilyttävät karkoitettiin Venäjän sisäosiin , Repolaiset Puudosin piirin kivilouhoksille.

Kolhoositoiminta

Yleisimpinä kollektiivitaloustyyppeinä Repolassa olivat metsänhakkuu-, tukinuitto-, sekä karjanhoitokartellit. Pakolla perustetut kolhoosit olivat hyvin heikkoja sekä organisaatioltaan, että taloudellisesti. Kunnollisia johtajia ja kirjanpitäjiä ei löytynyt, kuri oli heikkoa ja työkentely kolhoosissa epäsäännöllistä. Palkaksi sai paleltuneita ja huonolaatuisia maataloustuotteita. Jokapäiväisessä elämisessä tarvittavia muita hyödykkeitä, kuten lamppuöljyä ei saatu kolhoosista. Vähitellen elämä kuitenkin parantui 30-luvun jälkipuoliskolle mentäessä.

Puhdistukset

Vuonna 1935 alettiin karkottaa 50 km leveältä rajavyöhykkeeltä poliittisesti epäilyttäviä perheitä ja siirtää ns. Stalinin kanavan siirtola-asutuksiin. Ihmisiä myös likvidoitiin ilmiantojen ja olemattomien oikeudenkäyntien perusteella. Melkein kaikki amnestin aikana palanneet katsottiin valkobandiiteiksi ja vakoilijoiksi Suomen hyväksi. Piirin elämä oli muualta tulleiden nomenklatuurijohtajien käsissä ja sodan lähestyessä johto siirtyi yhä enemmän sotilashenkilöille.

+++++++LAINASAKSITTUA+++++++

Carelia sinnittelee edelleen uljaasti

Aluksi vuonna 1928 Petroskoissa perustettu suomenkielinen kulttuurilehti kantoi nimeä Punakannel. Sodan jälkeen se tuli tunnetuksi Punalippuna. Parhaimmillaan sen levikki oli 11 000 kappaletta, joista puolet tilattiin Suomeen.
Kun Venäjällä viitisentoista vuotta sitten pantiin kaikki uusiksi, muuttui Punalippukin nimeään myöten. Siitä tuli CARELIA. Entisestä toimituksesta suuri osa lähti Suomeen ja remmiin hyppäsi uusi joukkue päätoimittaja **Robert Kolomaisen** johdolla.
CARELIA ei enää julista sosialistisen realismin ylivoimaisuutta vaan siitä on tullut karjalansuomalaisen kulttuurin puolueeton kartoittaja ja julistaja. Kymmenkunta toimittajaa ja joukko freelancereita huolehtii siitä, että kerran kuukaudessa syntyy tuhti suomenkielinen paketti proosaa, runoutta, historiaa ja karjalais-suomalaista pohdintaa.
Levikki on valitettavasti romahtanut sitä mukaa kun Venäjän Karjalassa harvenee suomen kieltä taitavien joukko. Suomeenkin CARELIAA tilataan enää kovin vähän.
Tuhannen kappaleen levikistä tosin toinen puoli menee edelleen Suomeen, vaikka monet kirjastotkin ovat karsineet lehden tilauslistoiltaan.
Vain noin neljännes CARELIAN käsikirjoituksista toimitetaan lehteen suoraan suomeksi. Loput on käännettävä venäjän kielestä. Toimituksen nuorta polvea edustaa
kaksi neitosta, **Julia Kiuru** ja **Olga Kuzkina**. Heillä on suomalais-inkeriläiset sukujuuret ja he ovat opiskelleet suomea Petroskoin yliopistossa.
Carelia on valtiollinen lehti. Sen julkaisija on Karjalan Tasavallan kansallisuusasian
komitea. Valtiolta tulee rahoitus, mutta vain niin kauan kuin lukijamäärä pysyy edes siedettävällä tasolla.
- Jos on lukijoita, me elämme. Ellei lukijoita ole, kuolemme, on päätoimittaja Kolomaisen inhorealistinen visio.

Esa Tuominen, Aamulehti elokuussa 2004.

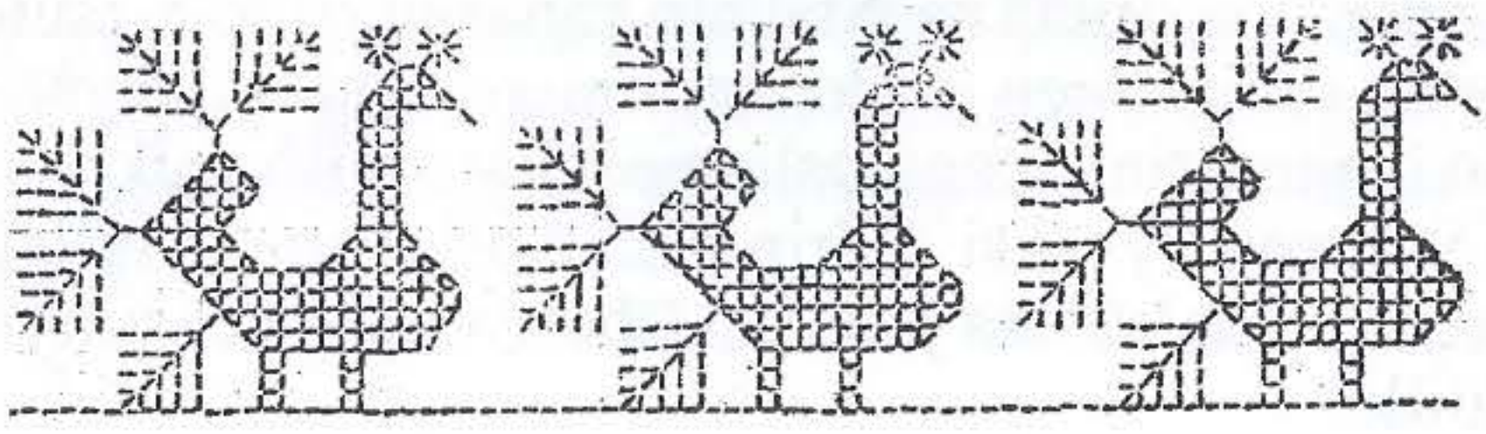

KIRJAT

Suomalaiset miehittäjinä

Kuinkahan moni meistä tietää, että vuosina 1941-44 suomalaiset miehittivät suurta osaa Neuvosto- Karjalaa, Aunusta, Syväriä, Petroskoita, Äänisniemeä- alueita, jotka eivät koskaan olleet kuuluneet Suomelle? Moniko tietää, että alueilla oli keskitysleirejä ,joihin internoitiin venäläiset siviilit, ennen kaikkea naiset, lapset ja vanhukset? Leireillä melkoinen osa heistä kuoli nälkään, tauteihin ja huonoon kohteluun.

Toiminta liittyi Suur-Suomen rakentamiseen ja Itä-Karjalan väestön haluttiin olevan puhtaasti suomensukuisia. Kirjailija **Marja-Leena Mikkola** lähti Itä-Karjalaan kirjoittamaan artikkelia vanhoista puupyhätöistä, mutta hän törmäsikin toisenlaiseen historiaan. Hän tapasi lukuisia lapsuuttaan leireillä viettäneitä venäläisiä ja kirjasi heidän kertomuksensa kuolemasta ja kauhusta, mutta myös inhimillisyydestä. Syntyi kirja **Menetetty lapsuus.**
Mikkola tutki myös perusteellisesti sota-arkiston aiheesta kertomaa materiaalia.

Marja-Leena Mikkola: Menetetty lapsuus. Suomalaismiehittäjien vankeudessa 1941-44, 338 sivua, TAMMI.

EM

KIZHIN KIRKON KORJAUS ALKAA TÄNÄ VUONNA

PETROSKOI
Mikko Nesvitski

Maailmankuulu nähtävyys ulkomuseo Kizhi on komeillut jo kolmisensataa vuotta Äänisjärven pienellä saarella Karjalan tasavallassa. Sen ylpeys on monikupolisten kirkkojen ja kellotapulien muodostama puuarkkitehtuurin helmi - Kizhin pogosta.

1700-luvun puurakennuksista varsinkin saaren 22-kupolinen Kristuksen Kirkastumisen kirkko on kipeästi entisöinnin tarpeessa. Se onkin ollut vuosia turistien suruksi suljettuna. Toivon valoa on kuitenkin näkyvissä.

Kirkon korjaus alkaa vihdoin tänä vuonna. Ensimmäiset turistit pääsevät pitkän tauon jälkeen uudelleen kitkkoon vasta vuonna 2014, jolloin saaren puukaunotar viettää 300-vuotisjuhliaan.

REPOLA – SEURA ry:n HALLITUS 2004

Lauri Huotari, *puheenjohtaja* email: lauri.huotari@opaasi.fi	Rantatie 10	83750 SOTKUMA gsm: 041 439 4469
Martti Nesterinen, vars. jäsen *varapuheenjohtaja*	Museotie 321 A puh. 013 544 158	82570 KELVÄ gsm: 040 831 3869
Päivi Kiiskinen, varajäsen email: paivi.kiiskinen@pkky.fi	Tornitie 4 A puh.013 732 266	81700 KONTIOLAHTI gsm: 050 599 13 64
Pekka Hukkanen, vars. jäsen email: pekkay.hukkanen@kolumbus.fi	Ahmankatu 2 puh. 013 126 085	80100 JOENSUU gsm: 0400 672 671
Mikko Pikarinen, varajäs.		
Lasse Huotari, vars.jäsen email: huotari.koivu@mail.suomi.net	Valkolantie 8 gsm: 045 670 8424	91500 MUHOS
Leo Homanen, varajäsen	Leirikatu 22 as. 8 puh. 05 451 7131	53600 LAPPEENRANTA gsm 040 512 1178
Jorma Huovinen, vars. jäsen email: siltahaka@suomi24.fi	Niemiskyläntie 51 puh. 08 655 0940	88900 KUHMO gsm: 040 730 5529
Ilpo Kantonen, varajäsen email: ilpo.kantonen@kolumbus.fi	Hattelmalantie 13 A 8 puh. 09 387 8232	00710 HELSIKI gsm: 050 547 6454
Tuula Kilpeläinen, vars. jäsen email: siltahaka@suomi24.fi	Niemiskyläntie 51 puh. 08 655 0940	88900 KUHMO gsm: 040 730 5529
Seppo Pikarinen, varajäsen email: seppo.pikarinen@haminetti.net	Kirkkojärventie 24 puh. 05 344 8340	49400 HAMINA gsm: 045 671 4280
Erkki Mauranen, vars. jäsen email: ermau@phpoint.fi	Sointulantie 10 B 9 puh. 03 476 3273	34600 RUOVESI gsm: 040 560 3829
Kari Mauro, varajäsen	Rauhalantie 16	81720 LIEKSA gsm: 045 6782 660

*** **REPOLA-SEURA ry** on internetissä, osoite: www.repola-seura.org. ***

Offset YM Ky • Ruovesi • 2004